

24.52x21.59	1	עמוד 22	הארץ - the marker	03/12/2019	71025284-9
בית איזי שפיר - 82023					

איך להפוך לחברה שמכבדת את כל אזרחיה באופן שווה

בעלי מוגבלויות עמיר לרנר

היום הבינלאומי לשוויון זכויות של אנשים עם מוגבלויות, החל היום, מוצא את ישראל משתרי בת מאחור. באחרונה פירסם האו"ם את תוכניות הפעולה של 108 מדינות המפרטות את הדרכים ליישום מלא של האמנה הבינלאומית לזכויות של אנשים עם מוגבלויות.

האמנה, שנוסחה עוד ב-2006, נועדה לוודא שאף אדם לא יישאר מאחור. ישראל הצטרפה לא מנה עוד באותה השנה ואישרה אותה באופן רשמי בספטמבר 2012. פרסום התוכניות השונות על ידי האו"ם נועד לאפשר העברת ידע ומנגנוני קידום שוויון בין המדינות השותפות לאמנה. אבל עד היום,

ישראל טרם פירסמה תוכנית פעולה דומה. יותר מכך, לישראל אין תוכנית לאומית כוללת לקידום שוויון זכויות מלא לאנשים עם מוגבלויות. במשך השנים הצטברה בספר החוקים חקיקה ענפה המגדירה את תפיסתה הערכית של ישראל למען חברה שוויונית עבור אנשים עם מוגבלויות. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות מ-1998, היווה שינוי בגישתה של המדינה לזכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות. החוק סימן מעבר מגישה של רווחה ושיקום, לגישה של השתתפות ושליו. במהלך השנים תקנות השוויון המשיכו וביססו את התפישה החדשה, למשל, בנושאי הנגשת מכלים ושירותים, חובת היוועצות עם האוכלוסייה עצמה, וכך גם בחוק הליכי העדה וחקירה מ-2005. תפישת השוויון שבאה לידי ביטוי בחוק ובאמנה הנ"ל, באה לידי ביטוי באופן המיטבי בתיקון לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות שמוכיל אמירה חברתית חדשה וד שובה בזכותו של האדם לאוטונומיה על חייו. אך למרות החקיקה החשובה, הפערים בישראל עדיין גדולים. מחקר שנעשה במכון ברוקדייל

ב-2018 מצביע על פערים בין אנשים עם ובלי מוגבלויות בכל התחומים – דיור, השכלה, פעילות חברתית ועוד. גם המגמה אינה מעודדת. אחרי שנים של עלייה ברמת התעסוקה של אנשים עם מוגבלויות, בשנים האחרונות אנו עדים להיפוך מגמה – ולע"ל ליהיה באבטלה בקרב אנשים עם מוגבלויות, למרות העלייה בשיעורי התעסוקה בקרב אנשים ללא מוגבלות. בנוסף, שכרם של האנשים עם מוגבלויות נמוך משמעותית מזה של אנשים ללא מוגבלויות.

לצד הפערים המעמיקים, מהוות עמדות הציבור בעיה מרכזית בדרךנו להברה שוויונית המכבדת את כל אזרחיה. בסקר עמדות ציבור כלפי אנשים עם מוגבלויות שכלית שפירסם ארגון אק"ם ב-2017, עלה כי 26% מהציבור מאמינים שאנשים עם מוגבלויות קוגניטיבית צריכים להתגורר במסגרות מודרות מחוץ לחיי הקהילה.

כמנכ"ל בית איזי שפירא, עמותה שכבר 40 שנה עוסקת בפיתוח ויישום של מודלים, טכנולוגיות ושירותים לשיפור איכות חייהם של אנשים עם מוגבלויות, אני רואה מסביבי כל יום עד כמה הוקרת

26% מהציבור מאמינים שאנשים עם מוגבלויות קוגניטיבית צריכים להתגורר במסגרות מודרות מחוץ לחיי הקהילה

השונה מקדמת את כולנו. עד כמה העידן הטכנולוגי פותח בפנינו הזדמנויות כחברה וכיחידים. במונחים רבים, העולם משתנה מאוד מהר. אפשר, אם נרצה, להוביל לשינוי מהיר גם באופן שבו אנחנו מקדמים שוויון לאנשים עם מוגבלויות. כדי לקיים כאן חברה שוויונית באופן עמוק ומהותי, נדרשת אסטרטגיה רחבה, לאומית, שתביא לשינוי משמעותי ומהיר. רק כך נוכל להגיע ליעד שהצבנו לעצמנו ב-1998 ואישרנו ב-2012, של חברה שמכבדת את כל אזרחיה באופן שווה. רק ראייה מערכתית, בין-משרדית, תאפשר את ההתקדמות והתיקון החברתי הנדרשים. על הממשלה לבנות אסטרטגיה בין-משרדית לחמש השנים הקרובות. על המערכות השונות לגייש תוכנית פעולה שתגדיר יעדים לאומיים בתחום מים רבים כולל שינוי עמדות, חינוך ילדים, עידוד תעסוקה והתחייבות למתן מענה בדיוור. יש לנסח תוכנית מסודרת שתגדיר סדרי עדיפויות לאומיים, מודרי הצלחה, תקציב ולוחות זמנים. יש להקים ועדת היגוי שתעקוב אחר יישום התוכנית ומימוש יעדיה. תוכנית לאומית שתתגבש בשיתוף אנשים עם מוגבלויות, ושעצם כתיבתה והעבודה עליה ייצרו שיה בין אזרחים מקבוצות וממגורים שונים.

בתקופה זאת של קיטוב בחברה, הסתכלות על תיקון חברתי לאנשים עם מוגבלויות מכל המגורים יכול להניע ולחולל שינוי חברתי רחב הרבה יותר.

הכותב הוא מנכ"ל בית איזי שפירא

חיים מצטלמים עם כיסוי עיניים לקראת היום הבינ"ל לזכויות אנשים עם מוגבלויות, 2015 צילום: דוברות הכנסת